

N:o 40.

Ank. till Riksd. Kansli den 27 Febr. 1874, kl. 10 f. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, i fråga om bestridandet af vissa kostnader för Nora—Carlskoga jernvägs anslutning till Nordvestra stambanan; Gifven Stockholms Slott den 20 Februari 1874.

Sedan Kongl. Maj:t, uppå ansökning af Nora—Carlskoga jernvägsaktiebolag, den 22 Augusti 1871 fastställt plan för bolagets jernvägsanläggning från Nordvestra stambanan i närheten af Degersfors station till Nora med bibana till Stribergs grufvefält, inkom Styrelsen för nämnda bolag med underdånig framställning, att Kongl. Maj:t måtte bemyndiga Styrelsen för statens jernvägstrafik att å den i fastställda planen bestämda, på ett afstånd af omkring 8000 fot från Degersfors station belägna punkt, hvarest bolagets jernväg skulle inledas å Nordvestra stambanan, på bekostnad af trafikmedel anordna en station och sidospår samt antaga och aflöna de för ändamålet erforderlige stationstjenstemän. Uti häröfver den 25 Januari 1872 afgifvet underdånigt utlåtande hemställde Styrelsen för statens jernvägstrafik, att i afseende å anordnandet och framtida underhållet af föreningsstation mellan Nordvestra stambanan och Nora—Carlskoga jernväg måtte meddelas följande bestämmelser, nemligen:

att till förmedling af person- och gods rörelsen mellan statens jernvägar och Nora—Carlskoga jernväg finge utan särskild utgift för bolaget upplätas Degersfors station;

att bibanans lokomotiv och bantåg tillätes att på stambanan ingå till och utgå från Degersfors station under de vilkor, Trafik-styrelsen egde bestämma;

att bolaget enligt Trafik-styrelsens föreskrifter utförde och bekostade de vid föreningspunkten emellan stambanan och bibanan erforderliga byggnader och inrättningar, bland hvilka en signalkarlstuga med uthus och nödigt jordområde, en telegraf-apparat med nödiga ledningar, tre signalskifvor med tillbehör samt en spår-

vexel skulle med full eganderätt öfverlemnas till statens jernvägstrafik, som deremot skulle bekosta och ombesörja framtida underhållet af hvad sålunda öfverlemnas; och

att Trafik-styrelsen skulle ega att genom öfverenskommelse med bolaget uppgöra de i ärendet behöfliga närmare bestämmelser.

Denna Trafik-styrelsens hemställan blef enligt nådigt Bref den 2 Februari 1872 af Kongl. Maj:t bifallen.

Enär emellertid hinder och olägenheter vållades deraf, att hvarje tåg, som för bolagets räkning skulle hemta eller aflemna vagnar å statsbanan, nödgades framgå till Degersfors station, anhöll bolagets styrelse uti ingifven ansökning, att en särskild station måtte få vid förberörda beröringspunkt anläggas; hvarjemte styrelsen, med bifogande af planritning öfver de anläggningar, som vid ifrågasatta stationen erfordrades för bolagets rörelse och hvilka bolaget ville utföra, hemställde, att de anläggningar, som derutöfver kunde blifva erforderliga, måtte af statsmedel bekostas.

I anledning af denna ansökning fann Kongl. Maj:t enligt nådigt Bref den 27 Juni 1873 godt att, med bifall till Trafik-styrelsens uti afgifvet utlåtande gjorda hemställan, medgifva, att ny station finge anläggas, der Nora—Carlskoga jernvägen stötte intill Nordvestra stambanan, under vilkor,

att föreningsstationen anordnades i hufvudsaklig öfverensstämmelse med en af Trafik-styrelsen insänd planritning;

att bolaget inlöste hela det jordområde, som för stationens anläggning erfordrades, utöfver hvad som redan tillhörde stambanan;

att allt terrasseringsarbete för stationsplanen och sänkning af stambanan till ernående af ett tillräckligt horisontalplan bekostades af bolaget och utfördes under tillsyn af en baningeniör vid statens jernvägstrafik;

att stationshus med bostad för stationsföreståndaren, bostad för stationsbetjeningen, afträdeshus samt platformer af bolaget på egen bekostnad uppfördes enligt ritningar, som Trafik-styrelsen godkände;

att bolaget likaledes på egen bekostnad utlade de för dess enskilda rörelse erforderliga spår och vaxlar å norra sidan om hufvudspåret;

att hvad bolaget sålunda utförde och bekostade öfverlemnades till statens jernvägstrafik med full eganderätt; samt

att befälet å den nya stationen utöfvades af statens jernvägstrafik;

hvaremot det skulle åligga statens jernvägstrafik *dels* att bekosta utläggandet, på södra sidan om hufvudspåret, af ett eller två dubbelspår om 1,600 fots längd med vaxlar till beräknad kostnad af sammanräknade 10,000 R:dr och *dels*, under förutsättning att nämnda vilkor af bolaget uppfylldes, att öfvertaga så väl aflöningen af den för trafiktjensten å platsen erforderliga personal som underhållet af byggnaderna och de gemensamma spåren, så att bolagets underhållsskyldighet komme att sträcka sig

endast till och med den vaxel, som skulle förena bibanan med det norra stations-spåret, allt beräknadt från den dag då hela arbetet blifvit af Trafik-styrelsen afsynadt och godkänt.

Sedan till följd häraf arbetena å anläggning af föreningsstationen, benämnd *Carlskoga*, blifvit till en del utförda, har bolaget genom sin verkställande direktör uti en den 27 sistlidne Januari ingifven ansökning gjort framställning om ändring af de genom sistnämnda nådiga bref stadgade vilkor, hvilka ansågos vara allt för betungande.

Uti denna ansökning anföres, att bolaget, som inom kort fullbordat den icke allenast för den närmaste trakten, utan äfven för orten i dess helhet icke oviktiga 6,3 mil långa jernvägsanläggning, hvilken från början varit afsedd, härtill icke erhållit något bidrag af statsmedel. Deremot hade understöd af statsmedel till betydliga belopp blifvit beviljade för åtskilliga andra enskilda jernvägsanläggningar dels omedelbart i form af lån eller anslag utan återbetalningsskyldighet och dels medelbart derigenom, att sistlidet års Riksdag, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, anvisat erforderligt anslag till bestridande af kostnaden för de arbeten, hvilka i anledning af och i sammanhang med enskilda jernvägars anslutning till statsbana vid Upsala, Hallsbergs, Moholms, Stenstorps, Wartofta och Wieslanda stationer derstädes blefve af nöden. Utan betydlig utvidgning hade Degersfors station å Nordvestra stambanan icke kunnat emottaga all den trafik, som från Nora—Carlskoga jernväg tillfördes stambanan. Denna station kunde i allt fall icke anordnas så ändamålsenligt, att vid densamma vunnes alla de fördelar för trafiken, som föreningsstationen erbjöde. Det vore dessutom antagligt, att utvidgningen af Degersfors station skulle medfört större kostnad än anläggningen af föreningsstationen.

Redan innan bolagets styrelse erhöll kännedom om bestämmelserna i nådiga Brevet den 27 Juni 1873, hade bolaget för anordningar å platsen för föreningsstationen nedlagt alla de kostnader, som bolaget för sin del ansett erforderliga. För hvad derefter blifvit åtgjort hade bolaget nödgats utgifva ytterligare omkring 25,000 riksdaler, deri icke inberäknadt värdet af ett parti från statens jernvägs- trafik erhållna jernvägsskenor, hvarå räkning ännu icke kommit bolagets styrelse till handa. Emellertid återstode ännu åtskilliga arbeten för föreningsstationens anordnande, bland hvilka ensamt uppförandet af lämpligt stationshus komme att medföra kostnad till belopp af minst 25,000 R:dr; och enär rättvisa och billighet samt statens eget intresse syntes kräfva, att staten, då han droge obestridlig fördel af enskildes sträfvanden, visade dem ett tillmötesgående nog kraftigt för att uppmuntra till den sjelfverksamhet, som ytterst utgjorde hufvudvilkoret för det helas förkofran, anhölle bolaget, att detsamma måtte befrias från ytterligare omkostnader i och för ordnandet af föreningsstationen Carlskoga vid Nordvestra stambanan, samt att det

härför erforderliga anslagsbelopp, hvilket kunde antagas uppgå till högst 50,000 R:dr, måtte ställas till Trafik-styrelsens förfogande, att för berörda ändamål användas.

Uti häröfver den 18 i denna månad afgifvet underdånigt utlåtande, hvilket i afskrift såsom bilaga åtföljer denna proposition, har Styrelsen för statens jernvägstrafik hufvudsakligen anført, att, enär Riksdagen förbehållit sig bestämna de vilkor i afseende å kostnaden, hvarunder anslutning till statsbana finge ega rum för bibana; men frågan om anläggning af särskild föreningsstation för Nora—Carlskoga jernväg icke väcktes så tidigt, att förslag derom kunde till 1873 års Riksdag ingifvas, Styrelsen, som med afseende å det då emotsedda snara öppnandet af en större del af Nora—Carlskoga jernväg ansett angeläget, att den tillämnade särskilda föreningsstationen blefve under årets lopp ordnad, då icke tilltrorde sig föreslå Kongl. Maj:t att dertill bevilja större belopp, än som beräknats åtgå till den förut ifrågasatta utvidgningen af Degersfors station eller 10,000 R:dr; men att Styrelsen villigt erkände, att Nora—Carlskoga jernväg vore för stambanans rörelse af större vikt och betydelse än måhända flertalet af de förut nämnda enskilda jernvägarne och att densamma derföre förtjenade att komma i åtnjutande af samma förmåner, som andra enskilda jernvägar tillgodonjutit i afseende å deras anknytning till stambana. Enligt upprättadt kostnadsförslag skulle de i utlåtandet specifikt upptagna kostnader, som återstode för att bringa föreningsstationen i sådant skick, som rörelsens handhafvande kräfde, uppgå sammanräknade till 45,000 R:dr. De kostnader, som bolaget använt för stationens anordnande, kunde med inberäkning af ännu obetald skuld till statens jernvägstrafik för erhållna skenor, hvilka bolaget på sin sida af banan utlagt och för sin enskilda rörelse behöfde, antagas uppgå till belopp af omkring 35,000 R:dr.

Den trafik, som uppstått redan efter det Nora—Carlskoga jernväg börjat att delvis trafikeras, hade styrkt de förhoppningar, man fäst vid en betydande rörelse på samma jernväg, och gifvit visshet derom, att jernproduktionen i den omgifvande orten till följd af den enskilda jernvägens anläggning hade att emotse en synnerligen stor tillväxt; hvarjemte Nora bergslags ymniga jernmalmstillgångar genom samma jernväg blifvit för billigare pris åtkomliga å orter, för hvilka de förut i brist af sammanhängande jernvägsförbindelse varit föga eller alldeles icke tillgängliga. Häraf ansåge Styrelsen otvifvelaktigt följa, att ifrågavarande jernväg skulle tillföra stambanorna en så stor tillökning i rörelse, att den behållna inkomsten deraf fullkomligt motsvarade ränta och amortering på ett kapital af 45,000 R:dr och derjemte betäckte kostnaden för föreningsstationens underhåll, stationspersonalens afföning m. m. Då härtill kommer att Nora—Carlskoga jernvägs-aktiebolag icke förut fått sig några förmåner af staten tillerkända samt ändock stode i begrepp att vidare utsträcka sin bana till Örebro läns nordligare bergslag, ansåge Styrelsen billigt, att bolaget, i likhet med hvad som egt rum för de flesta andra

enskilda jernvägsbolag, hvilkas banor anslöte sig till stambanan, befriades från andra utgifter i och för föreningsstationen än dem, som bolaget redan bestridt eller hvilka framdeles kunde komma i fråga för bolagets enskilda behof.

På grund af hvad sålunda förekommit vill Kongl. Maj:t, som icke finner skäl till förändring i de af Styrelsen föreslagna anordningar eller därför beräknade kostnadsbelopp, härmed i nåder föreslå Riksdagen,

att, till bestridande af kostnaden för anläggande af en föreningsstation vid statens nordvestra stambana, der Nora—Carlskoga jernväg omkring 8,000 fot vester om Degersfors station ansluter sig till nämnda stambana, bevilja ett förslagsanslag till belopp af fyratiofem tusen riksdaler, att utgå af innevarande års trafikinkomster, under vilkor att Nora—Carlskoga jernvägsaktiebolag med full eganderätt till statens jernvägstrafik öfverlåter ej mindre hela det jordområde, som för föreningsstationen erfordras utöfver hvad som redan tillhör stambanan, än äfven den af bolaget på platsen uppförda provisionela stationsbyggnad och de af detsamma på norra sidan af stambanans hufvudspår utlagda sidospår.

De ärendet tillhörande handlingar skola tillhandahållas vederbörande Utskott; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbefågna.

O S C A R.

Axel Bergström.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom nådig remiss af den 29 sistlidne Januari har Eders Kongl. Maj:t täckts anbefalla Styrelsen för statens jernvägstrafik att afgifva underdånigt utlåtande öfver styrelsens för Nora—Carlskoga jernvägsaktiebolag underdåniga ansökning derom att statens jernvägstrafik måtte bestrida de hufvudsakligaste kostnaderna för anläggning af en föreningsstation vid den punkt på Nordvestra stambanan, der Nora—Carlskoga-banan sammanträffar med nämnda stambana, hvilken befallning Styrelsen, sedan nödiga kostnadsberäkningar numera hunnit upprättas, går att åtlyda.

Frågan om Nora—Carlskoga-banans anslutning till stambanan har tillföre varit föremål för Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning; och har Eders Kongl. Maj:t, efter att till en början under den 2 Februari 1872 hafva medgifvit, att Nora—Carlskoga-banans lokomotiv och vagnar finge under vissa förbehåll framgå å Nordvestra stambanan till och inpå Degersfors station, omkring 8,000 fot från banornas föreningspunkt, och likaså tillbaka, sedermera under den 27 Juni 1873 resolverat:

att en särskild station finge anläggas vid föreningspunkten enligt en af Trafikstyrelsen ingifven plan, under vilkor:

att det enskilda jernvägsaktiebolaget skulle inlösa det behöfliga jordområdet;

att allt terasseringsarbete i och för stationsplanet, alla nödiga byggnader och bostäder, samt de för bolagets enskilda rörelse erforderliga spår skulle af bolaget bekostas; samt

att hvad bolaget sålunda bekostat skulle öfverlemnas till statens jernvägstrafik med full eganderätt och befälet å stationen utöfvas af statens jernvägstrafik;

hvaremot statens jernvägstrafik dels borde bekosta utläggningen af ett eller tvänne sidospår söder om hufvudspåret, hvarför kostnaden beräknades till 10,000 R:dr, dels bestrida stationspersonalens blifvande aflöning jemte det framtida underhållet af byggnaderna och de gemensamma jernvägsspåren.

Bolagsstyrelsen grundar nu sin underdåniga framställning om ändring af dessa för bolaget betungande vilkor dels på jernförelse med de fördelar, som blifvit andra enskilda jernvägar genom statsmakternas beslut förunnade i dylika fall, i det att Riksdagen beviljat medel för antingen nya föreningsstationers anläggning eller utvidgande af äldre stationer, der vissa enskilda jernbanor anslöte sig till stambanorna, såsom för ny station vid Stenstorp 74,000 R:dr, samt för utvidgande af Moholms station 50,000 R:dr, Hallsbergs 33,000 R:dr, Upsala 23,000 R:dr, Wartofta

28,000 R:dr och Wieslanda 23,000 R:dr, dels derpå att Nora—Carlskoga jernväg, som till öfver 6 miles längd sätter stambanan i direkt förbindelse med bruken och bergverken i Nora och Carlskoga bergslag samt genom sitt läge måste komma att tillskynda statens jernvägar en högst betydlig tillökning i dess rörelse, icke af staten erhållit ringaste penningestöd.

Härom får Trafikstyrelsen i underdånighet anföra, att, enär Riksdagen förbehållit sig att besluta rörande villkoren, såvidt de röra bidrag af trafikmedel, för anläggning af föreningsstationer mellan enskilda och statens jernvägar, men frågan om anläggning af en dylik station för Nora—Carlskoga-banan, i stället för den förut antagna planen att dertill begagna Degersfors, icke väcktes så tidigt att förslag derom kunde till 1873 års Riksdag ingifvas, Styrelsen, som med afseende på det då emotsedda snara öppnandet af en större del af Nora—Carlskoga-banan ansåg angeläget, att den tillämnade särskilda föreningsstationen blefve under årets lopp ordnad, då icke tilltrorde sig kunna föreslå Eders Kongl. Maj:t att dertill bevilja större belopp, än hvad som beräknats åtgå till Degersfors stations förut ifrågasatta utvidgning eller 10,000 R:dr; men att Styrelsen villigt erkänner, att Nora—Carlskoga-jernväg är för stambanans rörelse af större vikt och betydelse, än måhända flertalet af de af bolagsstyrelsen åberopade jernvägarne, samt att deusamma derföre förtjenar att tillgodoses med samma förmåner, som andra enskilda banor vid deras anknjtning till stambanan.

Då bolagsstyrelsen nu ånyo gjort framställning i ämnet, har Styrelsen låtit upprätta kostnadsförslag öfver de arbeten, som återstå för att bringa föreningsstationen, numera benämnd Carlskoga station, i sådant skick, som rörelsens handhafvande kräver.

Detta förslag upptager:

Jordarbeten och grusning jemte flyttning af spår	R:dr	2,675: —
Grundläggning för och flyttning af ett afträde	”	200: —
Stationshus jemte bostad för stationsinspektör och biträden . . .	”	30,000: —
Bostäder för stationsbetjening	”	5,000: —
150 fot plattformar	”	300: —
Stängsel	”	895: —
Flyttning af ett äldre godsmagasin från Degersfors samt uppförande af ekonomihus och källare för personalen	”	5,000: —
Diverse kostnader	”	930: —
		Summa R:dr R:mt 45,000: —

De kostnader, det enskilda bolaget redan använt på denna station, kunna med inberäkning af ännu obetald skuld till statens jernvägstrafik för erhållna räler till de spår, som bolaget på sin sida af banan utlagt och för sin enskilda rörelse behöfver, antagas uppgå till en summa af omkring 35,000 R:dr.

Den trafik, som uppstått redan efter det Nora—Carlskoga jernväg börjat att delvis trafikeras, har styrkt de förhoppningar, man fäst vid en betydande rörelse på densamma och gifvit visshet derom, att jernproduktionen i den omgifvande orten till följd af banans anläggning har att motse en synnerligen stor tillväxt, hvarjemte Nora bergslags ymniga jernmalmstillgångar blifvit genom henne för billigare pris än förr åtkomliga för en del orter, för hvilka de förut i brist af sammanhängande jernvägsförbindelser varit föga eller alldeles icke tillgängliga. Häraf anser Styrelsen otvifvelaktigt följa, att ifrågavarande jernväg skall tillföra statens egna jernvägar en så stor tillökning i rörelsen, att den behållna inkomsten deraf fullkomligt skall motsvara ränta och amortering på ett kapitalutlägg af 45,000 R:dr och derjemte betäcka kostnaden för föreningsstationens underhåll, stationspersonalens aflöning, m. m.

Då härtill kommer, att Nora—Carlskoga jernvägsaktiebolag icke förut fått sig några förmåner af staten tillerkända samt ändock står i begrepp att vidare utsträcka sin bana till Örebro läns nordligare bergslag, så synes det Styrelsen billigt, att bolaget, likasom de flesta öfriga till statsbanorna anslutande enskilda jernvägar, varder befriadt från andra utgifter i och för föreningsstationen, än dem som bolaget redan bestridt eller som framdeles kunna komma i fråga för bolagets enskilda behof; och får Styrelsen på grund häraf i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes genom nådig proposition förslå Riksdagen:

att bevilja ett förslagsanslag, stort 45,000 R:dr, att af innevarande års trafikinkomst utgå till anläggande af en föreningsstation vid statens Nordvestra stambana omkring 8,000 fot vester om Degersfors, der Nora—Carlskoga jernväg ansluter sig till stambanan, med vilkor att Nora—Carlskoga jernvägs-aktiebolag, under eganderätt, till statens jernvägstafrik öfverlåter såväl hela det jordområde, som till stationen erfordras utöfver hvad som redan tillhör stambanan, som den af bolaget på platsen uppförda provisionela stationsbyggnad och de af detsamma på norra sidan om stambanans hufvudspår utlagda sidospår.

Den remitterade ansökningen bilägges i underdånighet.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste tjänare och undersäter.

Stockholm den 18 Februari 1874.

C. O. Troilius.

Hj. Elvorth.

*Utdrag af Protokollet öfver civil-ärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den
20 Februari 1874.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Bredberg*,
Berg,
Friherre *Leijonhufvud*,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre *Alströmer*,
Weidenhielm.

Vidare föredrog Departements-chefen, Statsrådet *Bergström* en af styrelsen för Nora—Carlskoga jernvägsaktiebolag gjord underdånig ansökning i fråga om befrielse för bolaget från gäldande af vissa kostnader för ordnandet af föreningsstation, der bolagets jernväg anslöte sig till Nordvestra stambanan; — öfver hvilken ansökning Styrelsen för statens jernvägstrafik med infordradt underdånigt utlåtande af den 18 i denna månad till Kongl. Maj:t inkommit.

Stats-Rådet tillstyrkte det Kongl. Maj:t ville, på grund af hvad i ärendet förekommit, föreslå Riksdagen att, till bestridande af kostnaden för anläggande af en föreningsstation vid statens Nordvestra stambana, der Nora—Carlskoga jern-

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 1 Saml. 1 Afd. 19 Häft.

väg omkring 8000 fot vester om Degersfors station anslöte sig till nämnda stambana, bevilja ett förslagsanslag till belopp af fyratiofem tusen R:dr, att utgå af innevarande års trafikinkomster, uuder vilkor att Nora—Carlskoga jernvägs-aktiebolag med full eganderätt till statens jernvägstrafik öfverläte ej mindre hela det jordområde, som för föreningsstationen erfordrades utöfver hvad som redan tillhörde stambanan, än äfven den af bolaget på platsen uppförda provisionela stationsbyggnad och de af detsamma på norra sidan af stambanans hufvudspår utlagda sidospår.

Hans Maj:t Konungen täcktes till hvad Stats-Rådet sålunda tillstyrkt lemna nådigt bifall, samt befallde, att nådig proposition i ämnet, så lydande som bilagan *litt. C.* till detta protokoll utvisar, skulle i vanlig ordning till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Otto W. Seippel.
